

Cunter las malgistias

Dus uestggs en Brasilia

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **2002 ha il pievel brasilian elegì il schef sindical Luiz Inácio «Lula» da Silva president da stadi cun 61,3% da las vuschs. Lezza victoria impo-santa d'in politicher sanester ha fatg attent ad in pajais da 172 milliuns olmas, il tschintg-avel dal mund areguard la surfatscha (passa 8,5 milliuns km²), l'emprim da linguatg portugais, pli datiers da l'Africa che da l'Europa e dals Stadis unids.**

La Brasilia s'extenda sin trais zonas d'urari, quellas da Grönlanda, Venezuela e New York. La Baselia catolica da Brasilia stima che var 50 milliuns Brasilians vivian sut il cunfin da paupradad. Cunzunt en il Nordost moran mintga di var 280 uffants da 0–12 mais pervi da sutalimentaziun. Gist en la Brasilia dal nordost è naschi ed ha operà en il 20avel tschientaner in dals umans che han gidà dapli a far attent noss mund bainstant a la malgastia globala: Hélder Pessoa Câmara (1909–1999), archuestg d'Olinda e Recife 1964–1985. Sco uestg auxiliar da Rio de Janeiro davent dals onns tschinquanta «ha'l mess ses renum ed inschign al servetsch da quels umans ch'el ha numnà pli

tard las unfrendas dal 'dischurden stabili', numnadamain ils avdants da las 'favelas' da Rio, ils 'purs senza terra', ils pievels dal 'terz mund' (...). Durant ils ventg onns da dictatura militar [1964–1985] ha'l crititgà instancablaimain las arrestaziuns arbitraras, torturas ed execuziuns senza process» (1). Sia vardaivladad evangelica fascheva ina ferma impressiun cunzunt a la giuventetgna. El represchentava il Nordost ferm africanisà cun sias 45 milliuns olmas, bunamain 30% da la populaziun brasiliana.

Gion XXIII ed il Dalai Lama

L'attenziun sa sposta adina dapli vers il vast gaud selvadi enturn il flum Amazonas, il pli lung dal mund cun 6275 km, e ses flums laterals. Là vivan pievelets amerindians anc pauc econuschents. Là viva ed operescha dapi 1971 «encunter las malgistias permanentas» in dals uestggs catolics ils pli carismatics dal mund, il Catalan Pere (Pedro, Pieder) Casaldàliga (*1928), uestg da São Félix do Araguaia ed aderent persvas da la teologia da liberaziun. Sia filosofia: «Nun avair nagut. Na purtar nagut. Na pudair nagut. Na rimnar nagut. Lura na taschentar nagut. I vala be l'evangeli» (2). L'artitgel da ga-

setta barcelonaisa che citescha questas maximas rapporta da decleraziuns da l'uestg al radio catalan in di che tut discurreva da la sanadad dal papa: «Pere Casaldàliga manegia ch'il papa duess ir en pensiun, per il bain da la Baselia catolica e per ses agen bain, damai ch'i na dat nagin impediment teologic (...). Areguard las scumessas davart il successur n'ha Casaldàliga ristgà nagin num. El ha be sbozzà il profil. Il proxim papa duess esser 'avert, universal, misericordaivel e surrient' (...). Basta, el duess esser sco Gion XXIII; quai n'ha betg ditg explicitamain Casaldàliga, ma ses plets gievan en lezza direenziun. Plets be sabientscha che sclereschan ina situaziun plitost fustga cun la glich da la speranza». Las qualitads enumeradas da l'uestg pudess ins numnar er en connex cun il Dalai Lama, premi Nobel da la pasch 1989. Religiusadads profundas s'accordan en blers graus perquai ch'ellas superan las saivs da las confessiuns.

1) Serge Cordellier (ed.), *Le dictionnaire historique et géopolitique du 20e siècle. Ediziun da satg. Paris (La Découverte, ISBN 2-7071-4140-2) 2003, p. 109, artitgel CAMARA.*

2) Cità en: *Jaume Reixach, La veu profètica del bisbe Casaldàliga, en: «Avui», 5 d'october 2003, Barcelona.*